

”Det behöver inte vara så jävla avancerat. Det är inte kirurgi jag håller på med. Det är ingen som dör!”

COMMON FAITH [olja på duk] "Mitt svar på Pablo Picassos 'Guernica'. Jag ville visa att det är mer som förenar de stora religionerna – Judendom, Kristendom och Islam – än vad som skiljer dem åt."

Filuraren Peder Strandh

Skolgatan 7, genom porten, upp mot ett mindre gårdshus. Där står redan en herre i rock och väntar, närmare bestämt beställaren av ett självporträtt. Han är här för att diskutera ramarna: Hel- eller halvporträtt, olja eller akvarell, storlek på duk, sitta modell eller utgå från ett fotografi, etc.

PEDER ÄR TREVLI och tillmötesgående. Det gör mig misstänksam. Typiskt svenskt tänker jag i efterhand och skäms över mig själv. Särskilt som Peder visar sig vara både oförställd och närvarande.

Konstnären Peder Strandh kom från hemstaden Örebro till Uppsala 2002 och hade först ateljé hemma i vardagsrummet på Stabby Allé. Via en annons i UNT hittade Peder det lilla gårdshuset på Skolgatan 7 och därmed var lacknafta-ängor i vardagsrummet ett minne blott. Peder kallar ateljén (som under 1800-talet bl a användes av dåtidens hästburna räddningstjänst) för filurarverkstan och lokalen fungerar också som galleri och boutique.

Folk kanske känner igen Peder från den återkommande "Majmålningen", där värystra uppsalabor uppmanas att ta med picknick-filten till observatorieparken bakom Musicum första maj. Tillfället förevi-

gas med olja på duk i 100 x 80 cm. Verket aktioneras sedan ut. I år var dansföreningen Swingkatten där och stuffade runt i tidsenliga kläder. Nästa år är tillfället framflyttat till den 6 juni och döps foljriktligen om till "Nationaldagsmålningen".

I höst har Peder gjort illustrationerna till Sveriges första havtornskokbok och under december pågår en konstutställning i galleriet där stora delar av originalillustrationerna till boken visas. Särskilt uppmärksamman har illustrationen av älgen blivit som du kan se här intill.

SAMBON OCH DELÄGAREN Maria Klefbeck sköter företaget eftersom Peder "faktiskt hatar papper" och om det inte vore för henne hade han aldrig startat egen verksamhet. Efter några års företagande är uppdragen fler. Och i en högre utsträckning än tidigare hör folk av sig på eget initiativ och efter-

frågar målningar eller vill ha ett specifikt motiv avmålade. Men det har varit ett par etableringsår då det inte varit så lätt. Att verka just i Uppsala har inte direkt hjälpt, menar Peder:

– Det sitter lite hårdare inne i Uppsala tycker jag nog, lite av "Play safe". Universitetet är bra på många sätt men har kanske också fört med sig en slags elitism som jag inte upplevt i min hemstad Örebro. Det ska vara akademiska poäng och merit-listor om man ska vara intressant. Risken är att staden med tiden tappar begåvade människor om man inte ser dem medan de verkar – innan de har blivit ett namn.

Att bara ha Uppsala som upptagningsområde hade inte räckt för att Peder ska kunna livnära sig på sitt konstnärskap. Faktum är att andra städer, särskilt Stockholm, har varit mer intresserade av Peders konst. Det är väl det där med att

EFTER REGNET [olja på duk] "När jag har fria händer och ska måla av ett exteriört motiv är det centralt för mig att vara på plats och ta in stämningen såsom dofter, ljud, åt vilket håll folk rör sig, om det väsnas i någon portuppgång etc."

MUSIKENS HUS I UPPSALA
[akvarell/gouache]
"Denna akvarell/guashe tycker jag är en god representant för mitt måleriska uttryck. Jag kallar stilen "filurés". Den är lekfull och befinner sig i gränslandet realism-abstrakt." (Ett typiskt exempel är piano-tangenterna i fasaden.)

LÖK [akvarell/gouache] Illustration ur Havtornskokbok. Den här illustrationen tillkom vid köksbordet en mörk höstkväll under en stark lampa. Jag har använt mig av en teknik som kallas "Sgraffito", där man rispar i färgen för att få fram speciella effekter." (se tex. skuggan.)

ÄLGEN [akvarell/gouache]
Illustration ur Havtornskokbok.
"Tillkom tack vare språkförbistring. En av författarna till kokboken är amerikanska. Hon efterfrågade en illustration till ett mousse-recept. Ah, nu talar hon engelska tänkte jag, och tecknade en "moose".

det är svårt att bli profet i sin egen stad, resonerar Peder. År 2009 bär det av till ett universitet i Iowa, USA, där han ska undervisa och inspirera som en "Artist in residence". Vem vet, kanske öppnar det upp för en internationell karriär:

– Nä, man får inte vara harig, utan ge allt en chans och tro på det man gör, säger Peder. Och vara uthållig!

EN GALLERIST ANALYSERADE en gång Peders måleri för att slutligen utbrista: "Du är en kollarist, med ett starkt inflytande av naturromantik och inslag av surrealism." Själv kallar han sig explosionist. Det är intensivt, febrigt och ofta i snabba penseldrag:

– Jag kan sätta igång med en målning på förmiddagen. Plötsligt är klockan nio på kvällen och jag kommer på att jag varken har ätit eller druckit.

När målningen är klar infinner sig en känsla av fulländning:

– Man är jävligt tömd efteråt. Samtidigt känner jag mig aldrig så sann som i det ögonblick då jag inser att en målning är klar. Alla frågetecken utträtade, vilopuls, total harmoni. Om någon kom in i det ögonblicket skulle det naturliga vara att säga: "Du kan skjuta mig nu, cause I'm done".

MEN LIK FÖRBANNAT, dagen efteråt är behovet att formulera tillvaron där igen. Peder jämför denna bergochdalbana med Herakleitos berömda uttryck "Panta Rei" (Allting flyter). Tillfredställelsen och upplevelsen av att ha "nått fram" övergår under natten till utgångsläget:

– Jag måste vidare, prestera nytt, formulera tillvaron igen, förklarar Peder.

Det tycks finnas något maniskt i detta, nästan manodepressivt:

– Ja light. Bipolar light, säger Peder. Lustigt nog, med tanke på min naivistiska stil och ofta glada färgval, brukar folk säga till mig att det är så kul att se en konstnär som mår bra. Men det kan ju också vara en slags besvärjelse, att man målar ett önsketillstånd, det man saknar.

PEDER ÄR VÅL medveten om att konsten för gemene man kan te sig pretentiös. Samtidigt framhåller han gärna att konst varken behöver vara märkvärdig eller fordrande:

– Det är någonting avskräckande med originalkonst. Jag ser många människor stå nere i porten och titta upp mot ateljén. Men få vågar sig in. Det är synd. Folk tror att de är tvungna att handla eller förklara sig i konstnärliga termer. Men det räcker gott och väl med att bara komma in och titta och vara tyst om man så vill, säger Peder.

– Det behöver inte vara så jävla avan-

cerat. Det är inte kirurgi jag håller på med. Det är ingen som dör!

– **JAG KAN HÄPNA** över att IKEA säljer så många Monet-tavlor. Folk väljer att lägga ut tusenlappar på massproducerade kopior där en dator med precis precision sprejat ut Monets penseldrag som han en gång gjorde på 1800-talet. Alla parametrar perfekt programmerade för att fånga dagsljuset så som originalet gör. Inget ont om Monet, han var en fantastisk konstnär, men visst är det lite tråkigt?

Varför är det då så lätt att falla in i ledet och ta med sig en dataoljereproduktion av Monet hem? Visst, tillgänglighet och pris spelar stor roll, men Peder ser också ett mått av osäkerhet i detta:

– En, säg, tysk eller amerikan säger: "This one I like, how much?" Svensken däremot undrar ängsligt om man läst på konstfack, vilka gallerier man har ställt ut på och om man finns representerad i offentliga sammanhang. Vad man frågar efter är en referens eftersom man inte litat på sitt eget omdöme. Det är synd. Vi är alla pippade av Jante. Vi tror inte att våra egna åsikter räknas. Men jag tror att det där håller på att vända. Kanske har vi alla invandrare att tacka för det.

TEXT&FOTO PER JONSON